

SAVO-PIELISEN
JÄTELAUTAKUNTA

Jätepoliittisen ohjelman ja jätehuollon palvelutason valmistelu

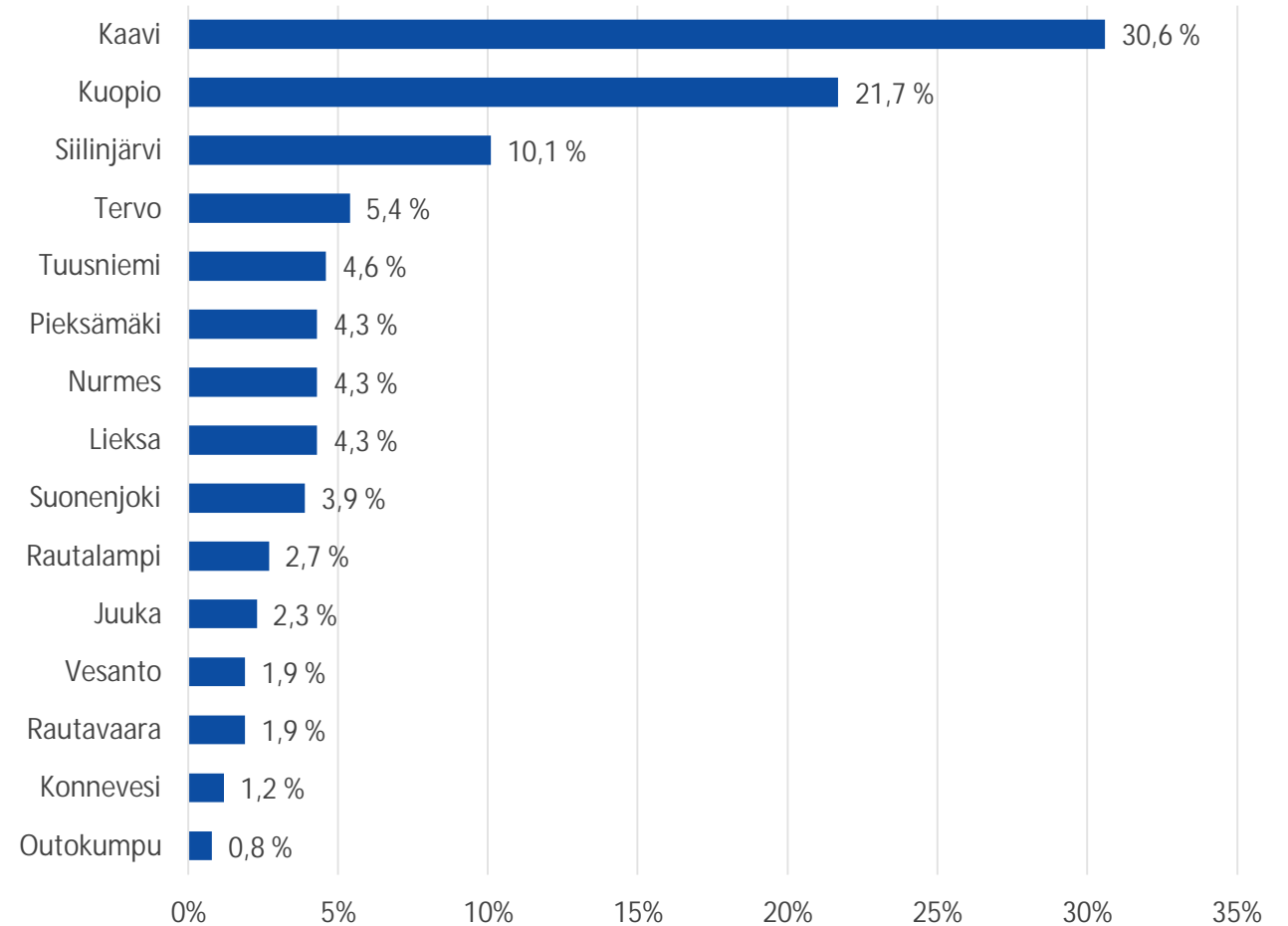
Yhteenveto asiakaskyselyn tuloksista

15.6.2022

Kysely jätehuollon kehittämisestä

- Kysely oli avoinna kaikille kuntalaisille 15.3.-15.5.2022.
- Kyselyllä selvitettiin kuntalaisten ja luottamushenkilöiden näkemyksiä jätehuollon kehittämisen suuntaviivoista Savo-Pielisen jätelautakunnan ja Jätekuon toimialueella.
- Kyselyyn saatiin 258 vastausta. Vastaajista 89,5 % oli toimialueen kuntien asukkaita ja 10,5 % kunnan luottamushenkilöitä.
- Vastauksia saatiin kaikista toimialueen kunnista, etenkin kaavilaiset olivat erittäin aktiivisia. Vastaajat edustivat hyvin toimialueen erilaisia asuinalueita.
- Vastanneista 47,7 % asuu haja-asutusalueella, 40,7 % keskeisellä kaupunkialueella tai kunnan keskustaajamassa sekä 11,6 % muussa taajamassa.
- Selvä enemmistö vastaajista 74 % oli omakotitalo asukkaita. Vastanneista 18,6 % oli rivi- tai kerrostalo asukkaita ja vapaa-ajan asukkaita 7,4 %.
- Aktiivisimpia vastaajia olivat 50-70 vuotiaat (51 %) ja 30-49 vuotiaat (36 %). Alle 18 vuotiaita vastaajia ei ollut lainkaan.
- Vastaajat ovat aktiivisia lajittelijoita. Lajitteluaktiivisuuden keskiarvoksi tuli 8,2 (asteikko 0-10; 0 = En lajittele lainkaan, 10 = Lajittelen kaiken mahdollisen).

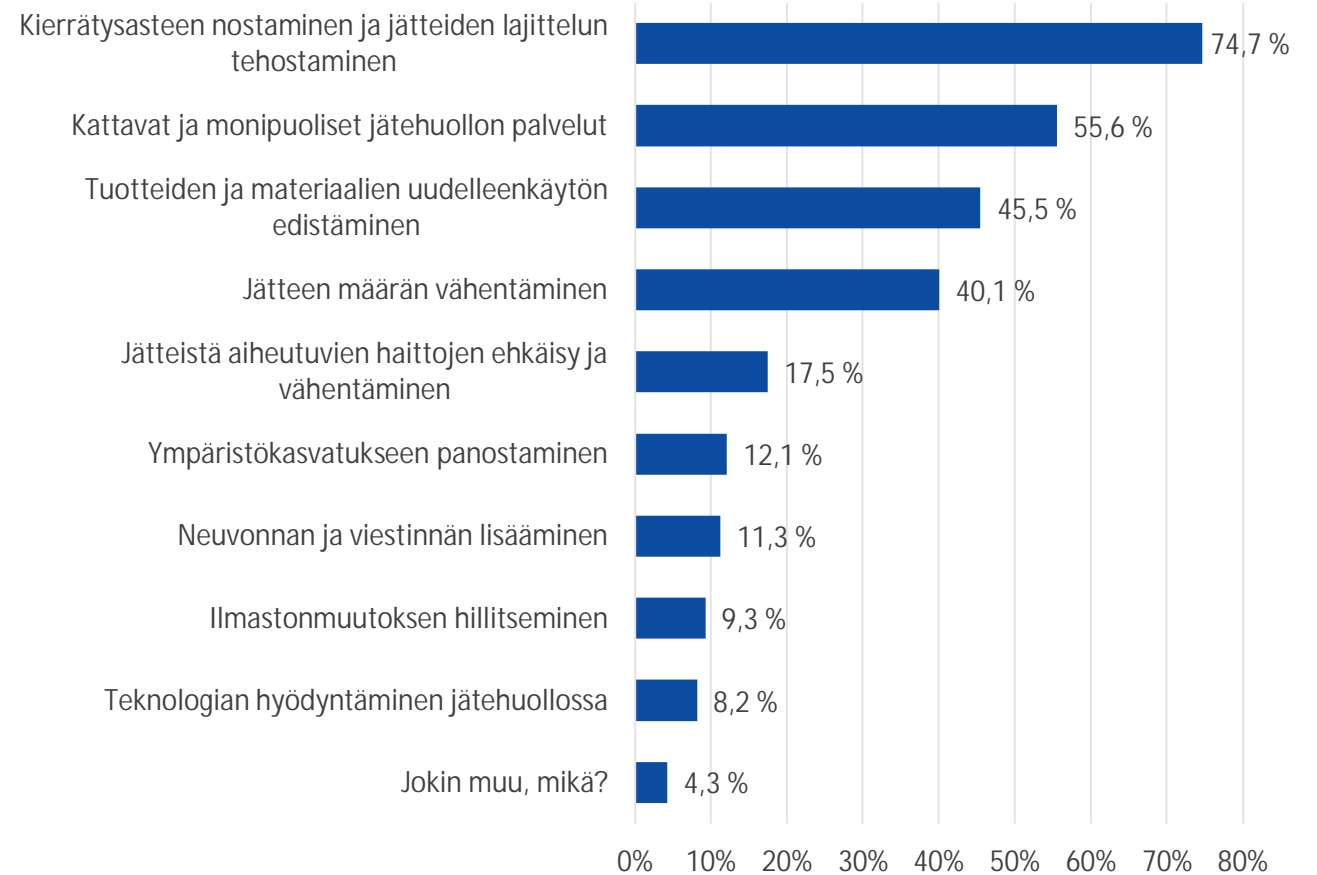
Vastaajat kunnittain (n=258)

Jätehuollon painopisteet

- Kierrätysasteen nostaminen ja lajittelun tehostaminen nousi tärkeimmäksi jätehuollon kehittämisen painopisteeksi lähes kaikissa vastaajaryhmissä. Asumismuoto, asuinalue tai ikä ei vaikuttanut tuloksiin.
- Muiden vaihtoehtojen osalta esiintyi painotuseroja vastaajaryhmästä riippuen, mutta kaikissa vastaajaryhmissä jätehuoltopalvelut, uudelleenkäytön edistäminen ja jätteen määrän vähentäminen olivat kärkisijoilla.
- Jätehuoltopalvelut olivat painopisteissä ensimmäisenä niillä vastaajilla, jotka arvioivat omaa lajitteluaktiivisuuttaan keskivertoa heikommaksi.
- Toimialueen pienemmissä kunnissa jätehuoltopalvelut nousi painopisteissä korkeammalle kuin isoimmissa (Kuopio, Siilinjärvi ja Pieksämäki) kunnissa. Lisäksi kuntalaisten vastauksissa jätehuoltopalvelut olivat korkeammalla kuin luottamushenkilöiden vastauksissa. Luottamushenkilöiden vastauksissa uudelleenkäytön edistäminen ja jätteen määrän vähentäminen nousivat palveluita korkeammalle.
- Avoimia vastauksia 11 kpl. Avoimissa vastauksissa esiin nousi haja-asutusalueen jätehuoltopalvelut (4 vastaajaa) ja edulliset kustannukset (3 vastaajaa).

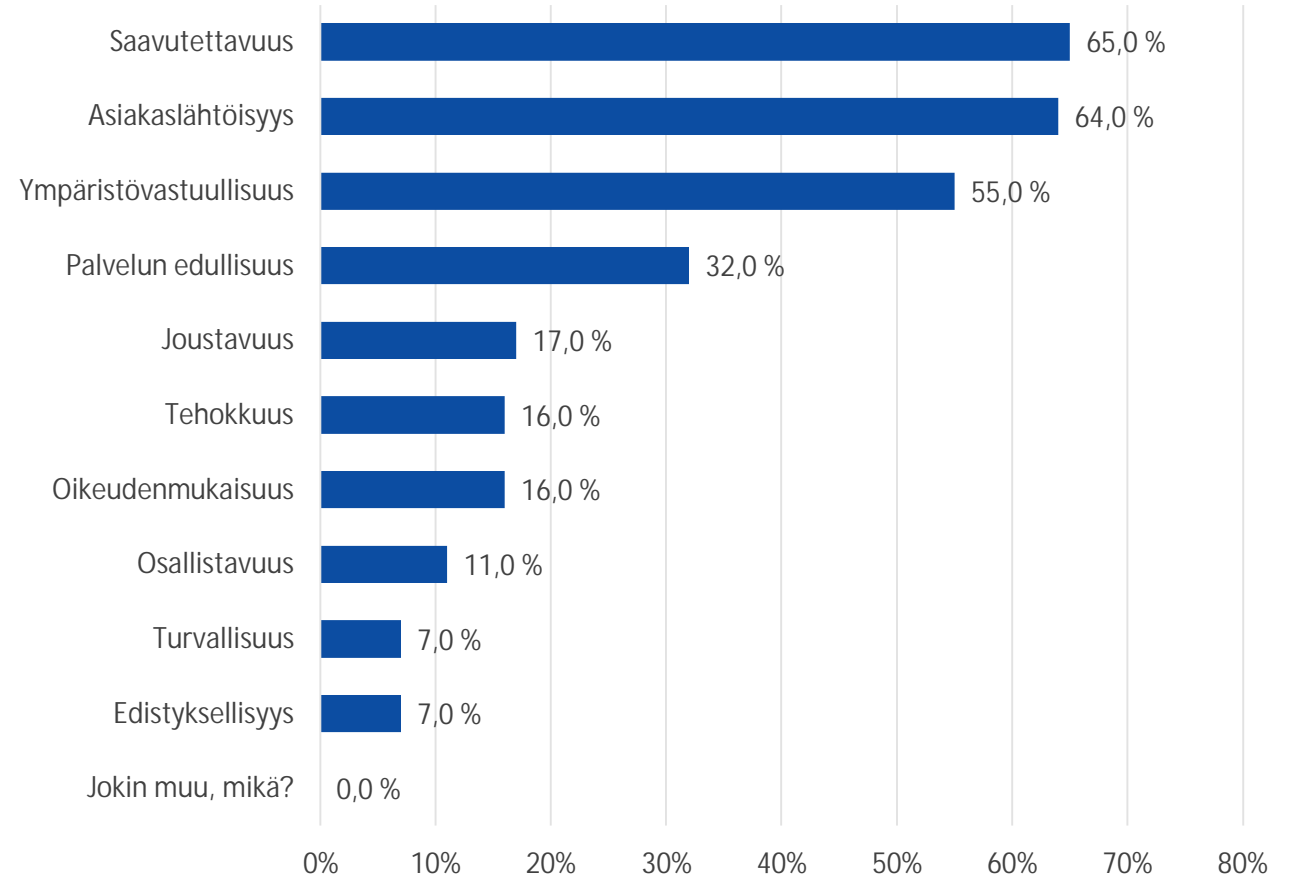
Mitkä ovat mielestäsi alueen jätehuollon kehittämisen tärkeimpiä painopisteitä? (n=257)

Jätehuollon arvot

- Jätehuollon arvojen välillä esiintyi pieniä painotuseroja vastaajaryhmien välillä, mutta kaikissa vastaajaryhmissä neljä eniten ääniä saanutta arvoa olivat saavutettavuus, asiakaslähtöisyys, ympäristövastuullisuus sekä palvelun edullisuus
- Kuntalaisten vastauksissa kärkeen nousi saavutettavuus ja luottamushenkilöiden vastauksissa puolestaan asiakaslähtöisyys.
- Haja-asutusalueella saavutettavuus on arvojen kärjessä. Kaupunki-alueella asuvat arvostavat yhtäläisesti asiakaslähtöisyyttä ja saavutettavuutta.
- Rivi- ja kerrostaloasukkaat etenkin isommissa taloyhtiöissä arvostavat ympäristövastuullisuutta. Pienemmissä taloyhtiöissä asiakaslähtöisyys ja palvelun edullisuus nousivat ympäristövastuullisuuden edelle. Omakotitalo asukkaat puolestaan arvostavat eniten saavutettavuutta ja vapaa-ajan asukkaat asiakaslähtöisyyttä.
- Palvelun edullisuus oli arvoissa ympäristövastuullisuutta korkeammalla niillä vastaajilla, jotka olivat arvioineet omaa lajitteluaktiivisuuttaan keskimuotoa heikommaksi.

Minkä arvojen pitäisi ohjata jätehuollon kehittämistä alueella? (n=258)

Jätehuollon visio

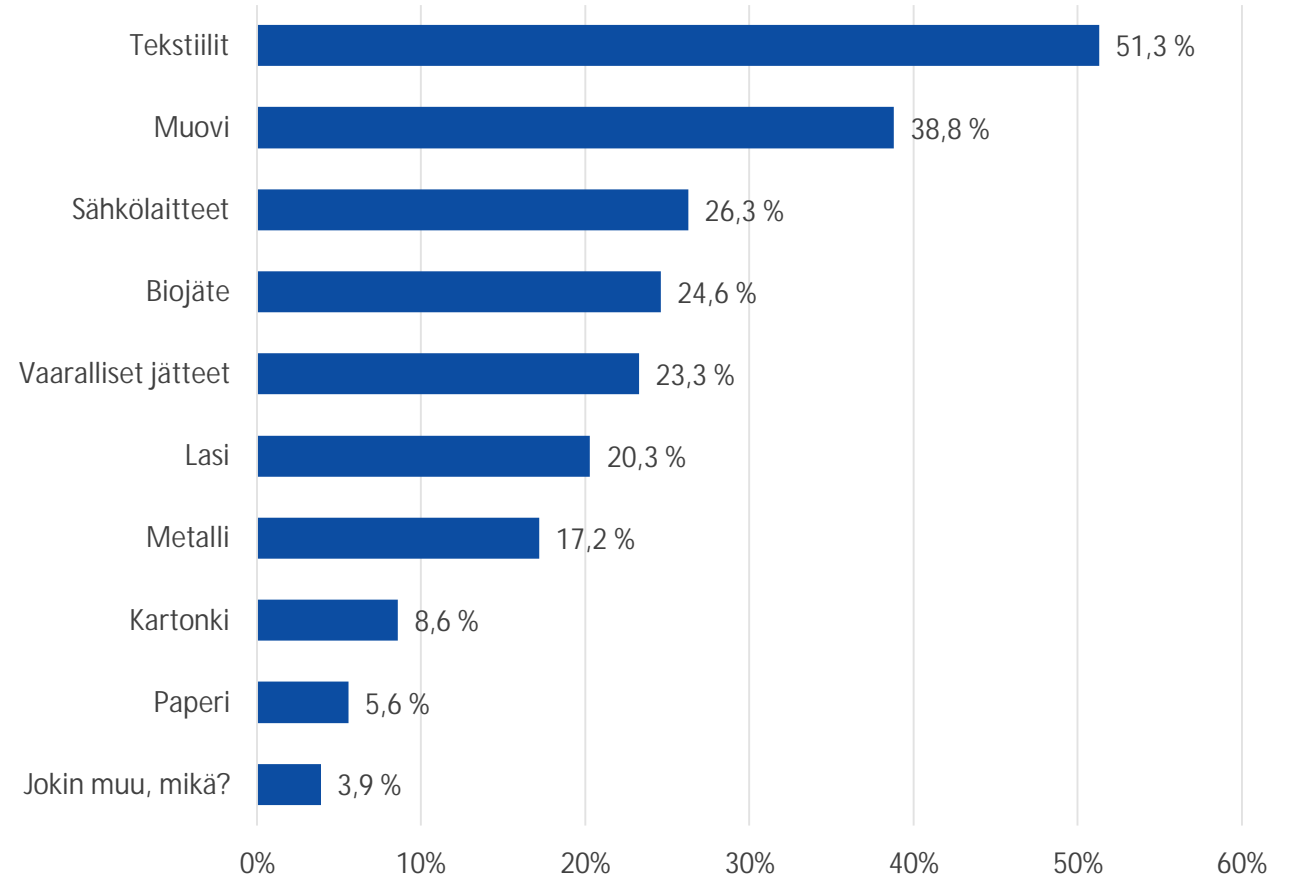
- 128 avointa vastausta uudeksi visioksi.
- 19 vastaajaa pitivät hyvänä ja ajankohtaisena nykyistä visiota "Alueella on asukkaiden tarpeita palveleva jätehuolto, jonka avulla edistetään kiertotaloutta ja ympäristönsuojelua".
- Yleisimpiä esiin nousseita teemoja olivat kestävä kehitys, ympäristö- ja ilmastokysymykset sekä kiertotalous.
- 56 vastauksessa esitettiin jätehuollon palvelutasoa ja palveluverkosta koskevia ehdotuksia. Nämä ehdotukset koskivat mm. saavutettavuutta, aukioloaikoja, lajittelumahdollisuuksien lisäämistä (etenkin muovi). 34 vastauksessa esitettiin palvelujen saavutettavuuteen ja haja-asutusalueiden keräysverkoston parantamiseen liittyviä elementtejä.
- Lajittelun edistäminen ja jätteen määrän vähentäminen hintaohjauksella esim. painoperusteinen tai asukaslukuun perustuva jätemaksu nousi esiin 10 vastauksessa. Toisaalta 13 vastauksessa toivottiin edullisia kustannuksia.
- Vastauksissa toivottiin myös asiakaslähtöisyyttä, erilaisten asiakastarpeiden tai tilanteiden huomioimista sekä joustavuutta palveluihin ja viranomaismääräyksiin.

Lajitteluaktiivisuus

- Nykyistä aktiivisemmin halutaan jatkossa lajitella tekstiilit ja muovi. Aktiivisesti jo nyt jätteensä lajittelevat vastaajat halusivat eniten tekstiilin lajittelumahdollisuutta. Muovin lajitteluhalukkuutta puolestaan oli etenkin niiden vastaajien keskuudessa, jotka olivat arvioineet omaa lajitteluaktiivisuuttaan keskivertoa heikommaksi.
- Pienemmissä kunnissa vastaukset hajaantuivat enemmän jätelajien kesken. Lasin ja metallin lajittelua toivottiin pienissä kunnissa enemmän kuin toimialueen suurissa (Kuopio, Siilinjärvi, Pieksämäki) kunnissa. Etenkin vapaa-ajan asukkaiden keskuudessa esiintyi lasin ja metallin lajitteluhalukkuutta.
- Kaupunkialueella ja taajamissa toivottiin eniten tekstiilin lajittelumahdollisuutta. Lisäksi etenkin taloyhtiöiden asukkaat halusivat lajitella aktiivisemmin sähkölaitteet ja vaaralliset jätteet. Haja-asutusalueella ja omakotiasukkaiden keskuudessa puolestaan toive muovin ja tekstiilin lajittelusta nousivat ylitse muiden. Biojätteen halusivat lajitella aktiivisemmin kaupunki tai taajama-alueella asuvat alle 50 vuotiaiden vastaajat.
- Avoimia vastauksia 9 kpl. Esijn nousi toive poistotekstiilien keräyksestä sekä huonekalujen ja monimateriaalipakkausten lajittelun lisäämisestä.

Mitä voisit tai haluaisit lajitella nykyistä aktiivisemmin?
(n=232)

Lajittelun motivaattorit

- Kaikissa vastaajaryhmissä keräyspisteiden saavutettavuus arvioitiin tärkeimmäksi lajitteluun kannustavaksi tekijäksi, mutta palvelua ei kuitenkaan toivottu omalle pihalle kalliimmalla hinnalla.
- Keräyspisteiden saavutettavuuden lisäksi aktiivisimmat lajittelijat kokivat tärkeimmiksi motivaattoreiksi lajittelun hyödyistä tiedottamisen, hintaohjauksen sekä lajittelutilojen riittävyyden. Lajitteluaktiivisuuttaan keskiarvoa alhaisemmalle tasolle arvioineet puolestaan kokivat tärkeimmiksi motivaattoreiksi hintaohjauksen lajittelutilojen riittävyyden sekä yhteisastiat.
- Etenkin haja-asutusalueella ja omakotiasukkaiden keskuudessa hintaohjaus nähtiin tärkeänä motivaattorina. Taloyhtiöiden asukkaat puolestaan asettavat lajittelun hyödyistä tiedottamisen ja lajittelutilan riittävyyden omakotiasukkaita korkeammalle.
- Asukkaiden ja luottamushenkilöiden vastaukset olivat hyvin samansuuntaisia. Luottamushenkilöt pitivät hintaohjausta merkittävämpänä motivaattorina kuin asukkaat.
- Vastaajien ikä vaikutti jonkun verran tuloksiin. Yli 50 vuotiaat arvioivat lajitteluun kannustavan hinnoittelun nuorempia vastaajia tärkeämmäksi motivaattoriksi. Alle 50 vuotiaiden keskuudessa riittävät tilat jätteiden lajitteluun kotona oli toiseksi motivoivin tekijä, vanhempien vastaajien keskuudessa tätä ei pidetty yhtä merkittävänä.

Mitkä tekijät motivoivat jätteiden lajitteluasi? (n=255)

Lajittelun esteet

- Keräyspisteiden saavutettavuus nousi esiin myös lajittelua hankaloittavana tekijänä. Etenkin haja-asutusalueella asuvin sekä omakotitaloasujien vastauksissa korostui, että lajittelun esteenä on liian pitkä matka keräyspisteelle.
- Aktiivisten lajittelijoiden keskuudessa lajittelun esteissä nousi korkealle myös se, että jätetilojen tai keräyspisteiden astioissa on väärä jätettä. Heikommin lajittelevien keskuudessa tällä ei ollut suurta merkitystä. Omaa lajitteluaktiivisuuttaan keskiarvoa alhaisemmalle tasolle arvioineiden vastaajien keskuudessa korostui jätteiden säilytyksen hankaluus, tilan puute ja ettei kotipihassa ole astioita. Lisäksi pakkauksien puhdistaminen ja lajittelusta hyötyminen nähtiin lajittelun esteenä aktiivisia lajittelijoita useammin.
- Taloyhtiöissä asuvat kokivat omakotitalossa asuvia useammin lajittelun esteenä sen, ettei kotona ole tilaa usealle jätteille ja jätteiden säilytys kotona on hankalaa. Pienissä taloyhtiöissä asuvien keskuudessa nousi esiin myös muun perheen vaikutus.
- 31 avointa vastausta. 7 vastaajaa totesi, ettei lajittelulle ole mitään estettä. 13 vastauksessa esteeksi todettiin, ettei alueella ole keräyspistettä kierrätettäville (etenkin muovi) jätteille. Biojätteen osalta 4 vastausta, ettei kiinteistökohtaista keräystä ole saatavilla. 4 vastaajaa toi esiin tekstiilin keräyksen puuttumisen. 4 vastaajaa koki hinnoittelu esteenä lajittelulle.

Mitkä tekijät estävät jätteiden lajitteluasi? (n=217)

Kiertotaloutta tukevat palvelut

- Arjen kiertotalouden edistämiseksi toivottiin erityisesti kierrätettävien jätteiden keräystä monilokeroisella jäteastialla. Tällaista palvelua toivoivat erityisen paljon ne, jotka lajittelevat tällä hetkellä jätteet keskivertoa heikommin.
- Taloyhtiöiden asukkaat toivoivat ensisijaisesti kiertotalouskeskuksia ja kierrätyskeskusten palveluiden kehittämistä.
- 24 avointa vastausta. Vastauksissa ei tullut varsinaisia uusia palveluideoita. Toivottiin keräyspisteitä lähelle, edullisempia palveluita, laajempia aukioloaikoja.

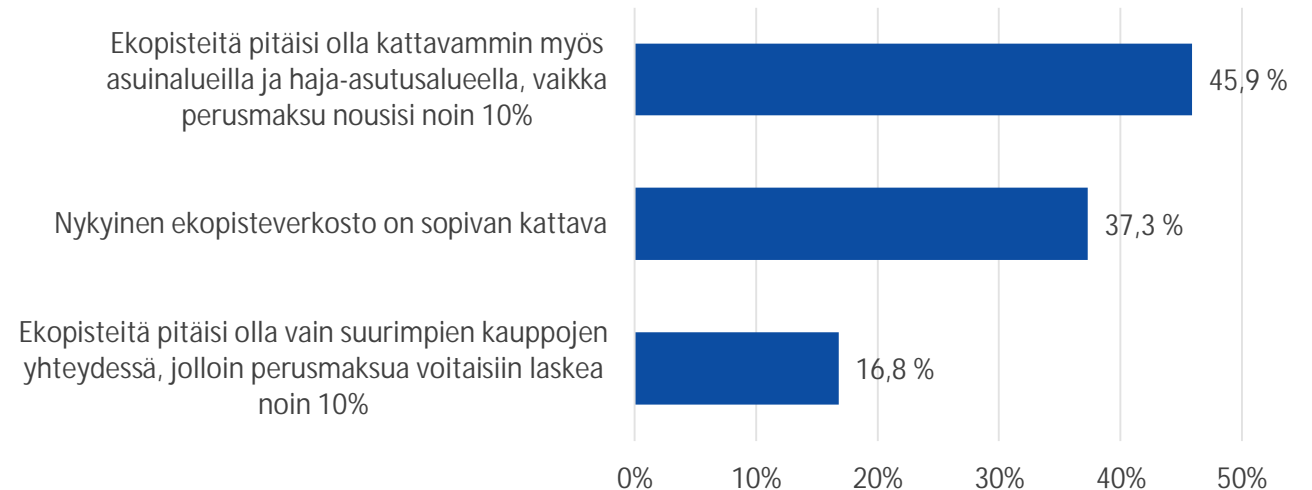
Millaisia uusia palveluja tai neuvontaa toivoisit tukemaan arjen kiertotalouden toteutumista? (n=242)

Ekopisteverkosto

- Ekopisteverkoston kehittämiseksi kaikkein eniten kannatusta kaikissa vastaajaryhmissä sai ekopisteverkoston laajentaminen, vaikka se tietäisi perusmaksun korottamista 10 %. Keskimääräistä enemmän tätä vaihtoehtoa kannattivat taloyhtiöiden asukkaat, toimialueen suurimpien kuntien (Kuopio, Siilinjärvi ja Pieksämäki) asukkaat, haja-asutusalueella asuvat sekä alle 50 vuotiaat vastaajat.
- Nykyistä ekopisteverkosta pitivät riittävänä etenkin sellaiset vastaajat, jotka lajittelevat jo nyt aktiivisesti. Heikommin lajittelevat vastaajat kannattivat merkittävästi enemmän ekopisteverkoston laajentamista.
- Pienempien kuntien asukkaiden vastaukset hajaantuivat suurimpia kuntia tasaisemmin eri vaihtoehtojen välille. Toimialueen suurimmissa kunnissa (Kuopio, Siilinjärvi ja Pieksämäki) ei juurikaan kannatettu ekopisteiden sijoittamista vain suurten kauppojen yhteyteen, vaikka perusmaksu laskisi 10 %.

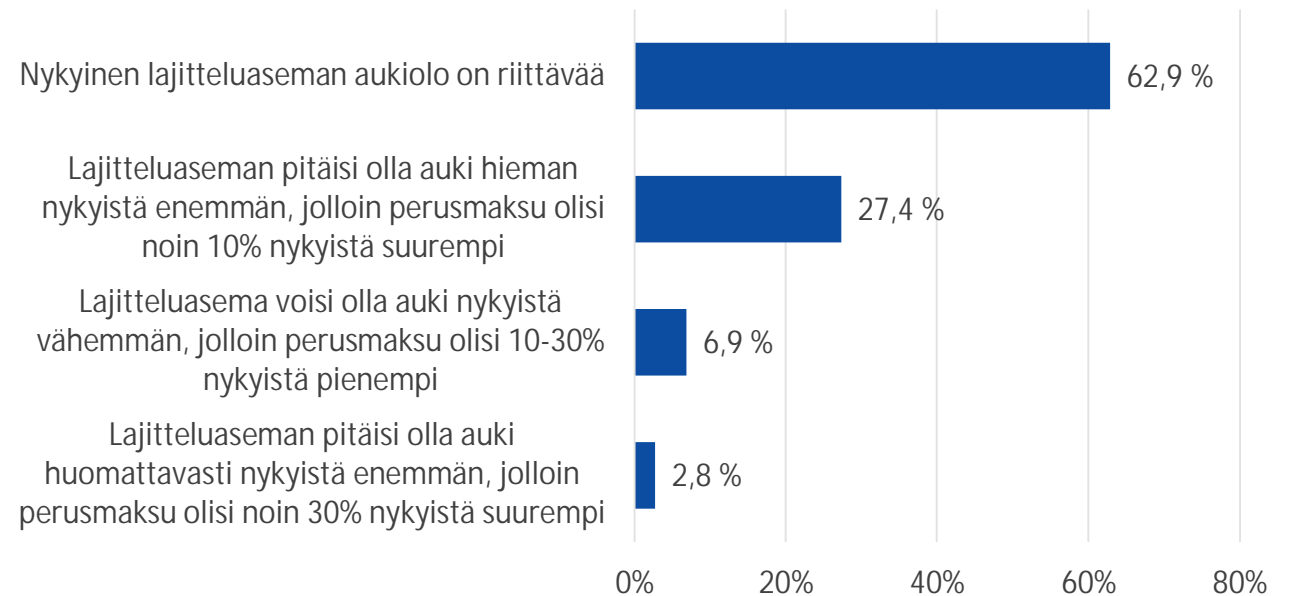
Millaista ekopisteverkosta toivot alueelle, jos kaikilla pisteillä on muovin, kartongin, lasin, metallin ja paperin keräys? (n=244)

Lajitteluasemat

- Lajitteluasemien aukioloaikojen osalta kaikissa vastaajaryhmissä suurin osa vastaajista oli sitä mieltä, että lajitteluasemien nykyinen aukiolo on riittävää.
- Kaavilaisten suuri vastaajaosuus näkyi jonkun verran tuloksissa. Kaavilaisten keskuudessa 50 % piti lajitteluasemien aukioloaikoja riittävinä, kun muissa kunnissa vastaava osuus oli 70 %.
- Toimialueen pienemmissä kunnissa kannatettiin suurempia kuntia (Kuopio, Siilinjärvi ja Pieksämäki) enemmän aukioloaikojen laajentamista perusmaksun 10 % korotuksesta huolimatta. Lisäksi haja-asutusalueen asukkaat kannattivat aukioloaikojen laajentamista kaupunki- tai taajama-alueen asukkaita useammin.

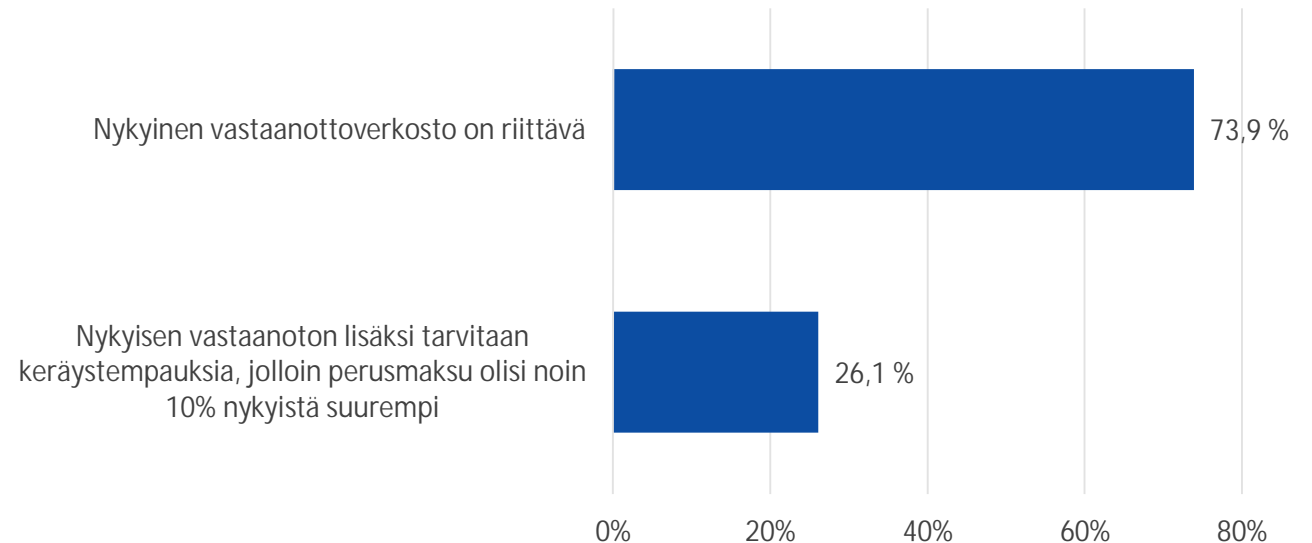
Millaisia aukioloaikoja toivot lajitteluasemalta? (n=248)

Vaaralliset jätteet

- Vaarallisen jätteen vastaanottoverkostoon oltiin varsin tyytyväisiä; 74 % vastaajista piti nykyistä vastaanottoverkostoa riittävänä. 26 % vastaajista toivoi nykyisen vastaanoton lisäksi keräystempauksia, jolloin perusmaksu nousisi noin 10 %.
- Taloyhtiöissä asuvien vastaajien vastaukset jakaantuivat melko tasaisesti molempien vaihtoehtojen välillä.
- Toimialueen suurimpien kuntien (Kuopio, Siilinjärvi ja Pieksämäki) asukkaista lähes 90 % piti nykyistä verkostoa riittävänä. Toimialueen pienemmissä kunnissa vastaava osuus oli 75 %.
- Haja-asutusalueella asuvien keskuudessa nykyistä vastaanottoverkostoa pidettiin riittävämpänä kuin kaupunki- tai taajama-alueella asuvien keskuudessa.

Millaista vaarallisen jätteen vastaanottoverkostoa toivot alueelle? (n=249)

Palveluiden kehittäminen

- 151 avointa vastausta alueen jätehuollon kehittämisestä.
- 82 vastauksessa esitettiin kehittämistoiveita jätehuollon palvelutasoon ja palveluverkoston liittyen. Lähes puolessa vastauksista (37 kpl) toivottiin kierrätettävien jätteiden keräyspisteiden määrän lisäämistä haja-asutusalueille ja pientalovaltaisille asuinalueille. Lisäksi toivottiin kierrätettävien jätteiden keräystä sekajätteen aluekeräyspisteiden yhteyteen.
- 23 vastauksessa toivottiin jonkin tietyn jätejakeen keräystä kuntaan tai tietylle ekopisteelle. Etenkin muovipakkausten ja poistotekstiilien keräyksen toivottiin laajentuvan nykyisestä.
- Lisäksi 17 vastauksessa esitettiin lajitteluasemia koskevia kehittämissideoita. Aukioloaikoja toivottiin laajemmaksi etenkin iltojen ja viikonloppujen osalta. Lisäksi toivottiin lajitteluasemapalvelun pysyvän omalla paikkakunnalla jatkossakin.
- Vaarallisen jätteen osalta esitettiin muutamia toiveita keräyksen laajentamisesta esimerkiksi haja-asutusalueiden kiertävällä keräyksellä.

Palveluiden kehittäminen

- Jätehuollon hintaohjaus ja maksupolitiikka nostettiin esiin 19 vastauksessa. Etenkin toivottiin asiakastarpeet huomioivaa ja lajitteluun kannustavaa hinnoittelua sekä palveluiden edullisuutta.
- Neuvonnan ja valistuksen tärkeys sekä asenteisiin vaikuttaminen tuotiin esille 14 vastauksessa. Kannustaminen ja motivointi mainittiin 10 vastauksessa.
- Syntyvän sekajätteen määrän ja lajittelun huomioiminen tuotiin esille 13 vastauksessa. Erityisesti toivottiin, että tehokas lajittelu tai vähentynyt sekajätteen määrä toimii kannustimena mahdollistaen esim. pidemmät tyhjennysvälit tai pienemmät jätemaksut.
- Jätehuollon sääntelyyn ja jätehuoltoviranomaisen toimintaan liittyviä ajatuksia oli esitetty 10 vastauksessa. Vastauksissa toivottiin joustavuutta tyhjennysväleihin, jätehuollon järjestämiseen sekä jätehuollon maksuihin.

Kunnat kiertotalouden edistäjinä

- 26 kuntien luottamushenkilö vastasi kuntien kiertotalouden edistämistä koskeviin kysymyksiin.
- Kuntien tärkeimpiä kiertotaloutta ja vähäjätteisyyttä edistäviä keinoja ovat vastausten mukaan lainaus- ja kierrätystoiminnan edistäminen (esimerkiksi vuokraamalla tiloja tai tarjoamalla lainattavia tavaroita) sekä kiertotalouden ja jätteen synnyn ehkäisyn edistäminen hankintojen kautta.

Mitkä ovat mielestäsi tärkeimpiä keinoja, joilla kunnat voivat edistää vähäjätteisyyttä ja kiertotaloutta? (n=26)

SAVO-PIELISEN
JÄTELAUTAKUNTA

SAVO-PIELISEN JÄTELAUTAKUNTA

PL 1097 (Suokatu 42), 70111 Kuopio

Puh. 017 185 668 | [jatelautakunta\(at\)kuopio.fi](mailto:jatelautakunta(at)kuopio.fi)

www.jatelautakunta.fi